AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK

ROSNER MELÁNIA,
énekfőtanszakos II. szakiskolai növendék. Most érettségizik. A gimnáziumban jeles, a szakiskolában kitűnő az általános tanulmányi eredménye. Szakmai és társadalmi munkáját nagy lelkesedéssel végzi. Tanulmányilag gyengébb évfolyamtársainak mindig készségesen segít.

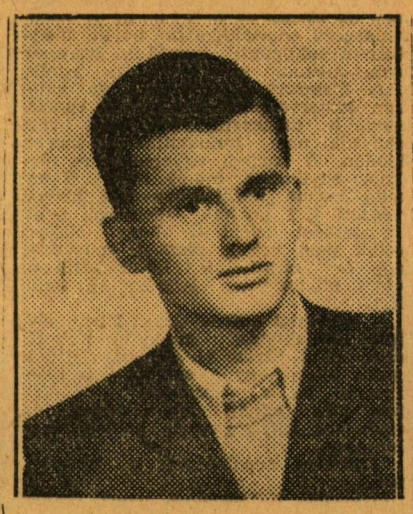

SZERÉNYI TIBOR,
a Bolyai János Matematikai Intézet tanársegéde. A II. éves matematikus hallgatóknak differenciál-geometriát, a II. éves fizikusoknak vektoranalízist ad elő. Munkáját kitűnően végzi. A hallgatók szeretik és megbbecsülik. Társadalmi munkáját, mint a matematikus III. DISZ alapszerv tanulmányi felelőse eredményesen végzi.

VIGH LAJOSNÉ,
a Szülésznőképző Iskola hallgatója. Valamikor cselédsorban nevelkedett és dolgozott. Mindszenten, az uraságnál. Teljesen el volt zárva a fejlődés elől. Ma már három hónap óta, mint a Szülésznőképző Iskola hallgatója, példás magatartásával és előmenetelével évfolyamvezető lett. Tanulmányi átlagát 3,1-ről jelesre emelte.

A Béke-Világtanács ülésére készülünk

Néhány nap mulva történelmi jelentőségű esemény színhelye lesz Budapest, itt kezdi meg tanácskozásait korunk leghatalmasabb mozgalmának vezérkara: a Béke Világtanács. *Az egész földkerekséget átfogó egységes akarat legkiválóbb harcosai jönnek el fővárosunkba erre a nagy találkozóra.* Itt lesz a hős Korea küldötte, annak a népnek a képviselője, amely az imperialista hatalmak embertelen agressziója következtében tengernyi vért áldozva, mérhetetlen szenvedéseket viselve hősiesen küzd a békéért, az egész világot átfogó, — a mi békénkért is. Itt lesznek az amerikai, görög, francia béke-harcosok, akiket börtönnel, szörnyű üldözésekkel sújtanak, azért, mert fel merik emelni szavukat a pusztító háború ellen, mert bátran bírálják az amerikai halálgyárosok galád tetteit és harcolnak a békéért.

Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy a Béke Világtanács éppen Magyarországot választotta a nagyjontosságú tanácskozás színhelyéül. Ez a kitüntetés az új Magyarország, a béke Magyarországának megtisztelő kitüntetése. A magyar nép békeakaratának nagyszerű megnyilvánulása volt a május 17-i győzelmes szavazás, mely hat és félmillió ember egységes, megbonthatatlan, elszánt állásfoglalása volt a béke mellett. Ez a 6 és félmillió békét akaró ember tehát a bizalom és a megbecsülés jelét látja ebben a kitüntetésben a megújhódott, a haladás útján menetelő, a békeharcban részt kérő és részt vállaló Magyarország iránt. A jelenlegi nemzetközi helyzetben, amikor a béke erői minden eddiginél inkább kezükbe ragadják a kezdeményezést, döntő súlya van a népek szavának és akaratának. Amikor a mindenre elszánt imperialisták a békéért küzdő egyszerű emberek millióit akarják megfélemlíteni szerte a világon, amikor a békéről beszélnek ugyan, de ugyanakkor a legválogatottabb gaztetteket követik el Koreában, halálra ítélik a Rosenberg-házaspárt, fegyveres banditákat, gyilkosokat és gyujtogatókat küldenek a béketábor országaiba, hogy megakadályozzák a békekötést Koreában és a nagyhatalmak megegyezését, hogy megpróbálják ellensúlyozni a békemozgalom sikereit.

Munkahelyeken, üzemekben, városokban és falvakban kisgyűlések tízezrein ismerkednek a dolgozók azokkal a problémákkal, melyek a nagy tanácskozás anyagát alkotják. Számos üzem békeünnepséggel, békeőrséggel köszönti a budapesti ülést és kedves ajándékok: béketarisznyák, népdalgyűjtemények is készülnek a nagy ünnepségre. *A szegedi Egyetemek és a Főiskola dolgozói és hallgatósága is mélyen átérzi a Béke Világtanács budapesti ülésének jelentőségét, békeharcunk eme állomásának fontosságát.*

Ebben az időben békeakaratunk külsőleg és belsőleg egyaránt megnyilvánul. Egyetemi hallgatóink és dolgozóink a Béke Világtanácson résztvevő békeharcosoknak számos levelet írtak, amelyekben feltárták, hogyan harcolunk a békéért, mit nyertünk a multtal szemben, mi a különbség a kizsákmányoló reakció Magyarországa és a boldog, szocialista hazánk között. Rámutattak ezekben a levelekben arra is, hogy mit jelent számunkra az, hogy békében erőműveket építhetünk és ezek eredményeként folytonosan emelkedik életszínvonalunk, fejlődik kultúránk, épül virágzó hazánk, ragyogó jövőnk.

Lankadatlan békeharcunk jegyében állítottuk az évvégi vizsgák és beszámolók eredményeit a békeharc középpontjába, *„Jó vizsgaeredményekkel a békéért"*-jelszóval tettek felajánlásokat hallgatóink és ezt a célt segítették elő jó vizsgaelőkészítéssel oktatóink.

A Békebizottságok javaslatára a Béke Világtanács ülésének időszakában vizsgatermeinkben *„A békéért"* felírásokat helyeztünk el és minden csoport vizsgakiértékelésénél *a vizsgáztató megemlékezik az ülés jelentőségéről, valamint eddigi eredményeiről.*

Ugyancsak a békebizottságok kezdeményezésére *június 15-én minden dolgozó munkahelyén egy szál virágot helyezünk el megemlékezésül, intézeteink bejáratait pedig feldíszítjük.* Ugyanebben az időpontban az üzemi és terepgyakorlatokon a gyakorlatvezetők megemlékeznek a nagyfontosságú tanácskozásokról.

Az Egyetemek és a Főiskola békebizottságai, az oktatószemélyzet, a hallgatóság és a dolgozók segítségével még fokozottabb munkával igyekeznek előkészülni június 15-re, hogy felemelt fővel és tiszta lelkiismerettel állva helyt békefrontunkon, méltók legyünk a belénk helyezett bizalomra, hogy *jó munkával és acélos akarattal erősítsük békeharcunkat, segítsük elő a népek millióinak egységes célját, a tartós békét.*

Wagner Richard
egyetemi tanár

A Magyar Tudományos Akadémia nagygyűlése

A Magyar Tudományos Akadémia május 25-től 30-ig megtartott idei nagygyűlése — mint Rusznyák István elnök megnyitó beszédében megállapította — merőben különbözött a felszabadulás előtti nagygyűlésektől. *Öreg tudósok gyakorlati élettől elzárkózó magántársaságának összejövetele helyett, ez a való élet problémáival szoros kapcsolatban, az egész nép tudományos dolgozóinak legszélesebb köre előtt és azok igen aktív részvételével folyt le a termékeny kritika és önkritika szellemében.* De különbözött ez a nagygyűlés a közvetlen megelőző évekétől is, mert az itt elhangzott több, mint negyven tudományos előadás anyaga és probléma felvetése gazdagabb volt a korábbiakénál, *mert a régi és új értelmiség összeforrása tekintetében nagy haladásról tett tanúságot és mert a Szovjetunió vezető tudományával, valamint a szomszéd népi demokráciák tudományával is szorosabb kapcsolatokat épített ki.* Ez utóbbi tényről bizonykodott az, hogy az ünnepélyes megnyitó ülésen *A. V. Palladin*, az ukrán Tudományos Akadémia elnöke, népes szovjet küldöttség élén köszöntötte akadémiánkat, később *Vu Hsziu-Csou*, a kínai Tudományos Akadémia küldöttségének vezetője adott át beszéd kíséretében nagybecsű könyvajándékot. A vendégtudósok előadásokkal részt vettek az osztályok munkájában, a záróülésen a csehszlovák, bolgár és demokratikus német küldöttek is hitet tettek *Lukács Györgynek* „A tudomány és a béke" című kitűnő előadása után amellett, hogy az igazi tudomány művelői a békemozgalom első soraiban haladnak és annak aktív vezetői. Többüket akadémiánk tiszteletbeli tagjai sorába is választotta.

A nagygyűlés tárgyalásának középpontjában Sztálin utolsó zseniális, „A szocializmus közgazdasági problémái"-ról szóló művének megvilágítása állt. Az első két napon együttes ülés keretében az Akadémia valamennyi osztálya e mű minden tudományszák számára irányt mutató elveit vitatta meg. Fogarasi Béla a természetben és társadalomban megnyilatkozó törvények jellegéről; *Molnár Erik* a Sztálin által felfedezett elveknek a történettudományban való alkalmazásáról szólt, míg *Nagy Imre* a munkás-paraszt szövetség kérdésére, *Hevesi Gyula* a termelés és tudomány kapcsolatára vonatkoztatta a nagyszerű sztálini tanítást. A négy előadáshoz összesen tizenöt jól átgondolt, nagyobbrészt külön kiegészítő tanulmánynak is beillő hozzászólás kapcsolódott.

A következő négy napon az osztályok már külön üléseztek, külön problémáikkal foglalkozva. Munkáját mindegyikük az osztálytitkár beszámolójával kezdte, s ez a Nyelv- és Irodalomtudományok osztályában — melyről egyedül számolhatok be részletesebben — mindjárt alkotó szellemű kritikát váltott ki az osztály munkájának eredményesebbé tétele érdekében. *Pais Dezső* „A magyar nyelvtudomány időszerű kérdései" és *Tompa József* „Anyanyelvünk leíró nyelvtana" című előadásai azután olyan égető, köz- és felsőoktatásunkban még forrongó problémákat vetettek fel, hogy a körülöttük kifejlődött vita, melybe a Közoktatásügyi Minisztérium képviselői is beleszóltak, messze belenyúlt a délutánba.

Változatlan érdeklődés mellett, szinte szünet nélkül kapcsolódott hozzá két rendkívül érdekes előadás *Lakó György* *„Tanulmányutam a Szovjetunióban"* és *Németh Gyula* osztályelnök *„A szovjet turkológia"*. *Az utóbbi kifejtette, hogy a szovjet területen élő török népek történetének és nyelvének kutatása milyen nagy lendületet vett a Nagy Októberi Forradalom óta s hogy e tanulmányok felhasználása milyen nagy fontosságú a magyar őstörténet kutatói számára is.* A baskirnak, melybe az „őshazában" marad magyarok beolvadtak és a csuvasnak, ennek a bolgártörök nyelvnek, mellyel a magyarság honfoglalás előtti vándorlásaiban érintkezésbe került, ma olyan szótárai és nyelvtanai vannak, melyek felhasználása nagyban előre fogja lendíteni a magyar őstörténeti és nyelvészeti kutatásokat is. *E területen nyelvtudósaink 1917 előtt sikeresen értékesítették orosz kartársaik eredményeit. A Horthy-korszak elzártságában mulasztottakat pótolva, munkájuk továbbfejlesztésére csak most nyílik alkalom.*

Irodalomtörténeti kérdést két előadás tárgyalt. *Kardos Tibor* „A magyar humanizmus kérdései"-ről szólva a történeti materializmus módszerével előbb széles képet festett a humanizmus társadalmi és gazdasági alapjairól általában, azután egy magyar „plebejus humanizmus" kelletkezését és kifejlését rajzolta meg a XIV. századi magyar ferences mozgalomtól kezdve a huszitizmuson, vándordiákságon keresztül Balassa Bálintig és egészen a szocialista humanizmusig.

A másik előadó, *Sőtér István*, Eötvös Józsefről készülő nagy tanulmányából olvasta fel a Dózsa-háborúról szóló regényt tárgyaló fejezetet. A két előadáshoz mintegy tíz hozzászólás kapcsolódott, melyek részben ideológiai szempontból vitatták meg a felvetett kérdéseket, részben igen érdekes új részletekkel egészítették ki a hallottakat. Minden hozzászóló a történeti materializmus alapján állt, úgy, hogy a vita mindég ugyanazon és nem különböző síkokon folyt.

Ugyanilyen sikerről számolt be *Rusznyák István* elnök kiértékelő összefoglalásában a nagygyűlés végén a többi osztályokban lefolyt munkálatok tárgyában is. Egyszersmind azonban kritikával is élt és dialektikusan rámutatott a még fennálló hibákra. Záloga ez annak, hogy tudományunk működése és szervezettsége a jövő seregszemlékben további fejlődést és állandóan növekvő virágzást fog feimutathatni.

Koltay-Kastner Jenő
egyetemi tanár

Néhány utólagos megjegyzés a „Válassz!" című elbeszéléshez

Somfai Lászlónak a „Szegedi Egyetem" 1. számában megjelent „Válassz!" c. elbeszéléséről már az újság 3. számában is megállapította valaki, hogy „ez az elbeszélés nem jó". Hozzátehetjük ehhez a megállapításhoz, hogy a Válassz! c. elbeszélésben tartalmi és nyelvi szempontból egyaránt sok kifogásolnivalót találhatott az olvasó. Egyes szavakat — nem tudni, mi okból — az író egészen más értelemben használ, mint ahogy az a magyar nyelvben szokásos.

Az egyik — Tóth Karcsival kapcsolatos — mondat így szól: „Észak felől csípős szél fújt, beleszaladt a kabátja újjába és megborzasztotta." Megborzadni nem a széltől szoktunk, hanem olyasmitől, ami borzasztó.

A TISZÁRÓL azt olvassuk az elbeszélésben, hogy „nyáron a meder fenekén békésen, lassan és puhán surran lefelé", januárban ellenben „a víz sötét, ijesztő, akár egy néma, surranva közelgő óriás". A szegediek, sőt a nem szegediek is, álmélkodva olvasták ezekben a sorokban, hogy a mi nagy Tisza folyónk „surran". Surranni nem a Tisza, nem is az óriások surrannak, hanem pl. az egér, de az sem „békésen" és „lassan". És milyen bántó, hogy egymás után kétszer is ott van ez a „surran". Ahelyett, hogy az elbeszélés tartalma kötné le az érdeklődésünket, Petőfi szavaira gondolunk: „Szegény Tisza, miért is bántják ok? Annyi rosszat kiabáltok róla [illegible] legjobb folyó[illegible]

A Tiszára vonatkozik az a mondat is, hogy: „Ott lubickolt (Tóth Karcsi) a közepén, mellette Zuzsu, a kis fekete." Az olvasó, aki Zsuzsuról még semmit sem tud, azt hiszi, kutyáról van szó. Csak a következő mondot rendíti meg ebben a hitében: „Még a vízben is fogták egymás kezét és a part forró fövenyén hanyatt fekve arról évődtek, hogy hogyan is lesz majd, ha egy év mulva végeznek és egybekelnek." Az írótól itt már mindenki elvárná, hogy végre megmondja, ki az a titokzatos Zsuzsu, de erre még sokáig kell várnunk. Az imént idézett mondatnak más hibája is van: az író helytelen értelemben használja az „évődtek" szót. Az „évődik" szó jelentése ugyanis: mérgelődik, vesződik; tréfálkozik, ingerkedik valakivel.

NEM SOKKAL ALÁBB a „megborsózik" szón akad meg az olvasó szeme. Tóth Karcsiról mondja az író: Megint megborsózik". Nem értjük igazában ezt sem. Nem hiszszük, hogy ez az új nyelvújítás a magyar nyelv gazdagodását segítené elő.

Azt is furcsáljuk egy kicsit, hogy Tóth Karcsi „a markát ökölbe rántotta".

Több helyütt nemcsak kifejezéseiben, hanem tartalmában is bosszantóan homályos az elbeszélés.

Az egyik helyen azt olvassuk, hogy Zsuzsura (Vass Zsuzsára) már fél éve mindenki úgy tekint, mint Tóth Karcsi menyasszonyára. Nem sokkal később viszont azt állítja az író, hogy Zsuzsu két hónap óta „még az ő gyengéd közeledését is elhárította magától". Itt valami ellentmondás van.

Tóth Karcsi „gyengédsége" is egyszerre hihetetlenné válik számunkra, amikor ezt olvassuk róla: „Most Vass Zsuzsára nézett. A vér a fejébe szaladt, a markát ökölbe rántotta." Továbbá: „A hangja hideg volt, kegyetlen, szinte kopogó. Mindenki megdöbbent." Ezt az utóbbit, hogy mindenki megdöbbent, elhisszük az írónak, azt azonban, hogy Tóth Karcsi valaha is igazán szerette volna Zsuzsut, nehezen tudjuk elhinni, noha az író egyre bizonygatja, hogy: „Szereti. Mérhetetlenül szereti. Talán nem is tudja elképzelni az életet nélküle." Ha szereti, miért nem évele beszéli meg először azt a rejtélyes cédula-ügyet, mégpedig nyomban? Miért csak két hét mulva, a DISZ gyűlésen hozakodik elő ezzel? És vajjon Tóth Karcsi, aki párttag és DISZ csoportvezető is, nem felelős azért, hogy Vass Zsuzsa „átszédült az ellenséghez"?

MEGLEPETÉSKÉNT HAT, amikor Tóth Karcsinak a DISZ gyűlésen elmondott szavaiból az derül ki, hogy a minden bizonnyal nehéz anyagi körülmények között nevelkedett Vass Zsuzsának, a kitűnő előmenetelű főiskolai hallgatónak, az ellenséggel vannak kapcsolatai. „Ahogy megnevezte, hogy kikkel, a terem felmorajlott." Az olvasókat azonban nem méltatta arra az író, hogy közölte volna velünk, amit Tóth Karcsi közölt a DISZ gyűlésen. De akkor miért is írta meg ezt az elbeszélést?

„A nyomozás mindent igazolt" — olvassuk az elbeszélés végén, de az író nem mondja meg, hogy mi ez a „minden", rábízza az olvasók fantáziájára Vass Zsuzsa személyét is egészen homályban hagyja. Tóth Karcsiról azonban még fölzeng a legutolsó sorokban a magasztaló szózat: „Tóth Karcsi elveszítette azt, akiben mindent keresett. De megnyert helyette mindenkit. Senki nem közeledett hozzá sajnálkozva, hanem inkább kissé irigyen. Felnéznek rá. Akkorák szeretnének lenni, amekkora ő."

Mivel az író nem tudja elhitetni velünk, hogy Tóth Karcsi igazán szerette volna Vass Zsuzsát, semmi hősiességet nem érzünk az ő magatartásában. Rájön, hogy Vass Zsuzsa — aki az ő DISZ csoportjának tagja, s akit már mindenki az ő menyasszonyának tekint — valószínűleg „átszédült az ellenséghez". Erre még két hétig gondolkozik, s akkor is csak nagy lelki tusa után, a DISZ gyűlés lelkes hangulatában határozta el magát végleg az ügy tisztázására. Vass Zsuzsának mindaddig egy szót sem szólt a dologról. És amikor végre a DISZ gyűlés előtt kérdőre vonta őt, sajátmagát — úgy látszik — elfelejtette felelősségre vonni Vass Zsuzsa eltévelyedése miatt.

MIKOR VÁLASZTANIA KELLETT, hogy fényt derítsen-e a titokzatos cédula-ügyre, vagy ennek eltusolásával veszítse el esetleg becsületét a párt előtt, amelynek ő mindent köszönhet: kétheti gondolkozás után az első útat választotta. És jól számított. Elvesztette ugyan Vass Zsuzsát, akit nem is szeretett igazán, de „megnyert helyette mindenkit".

Elhisszük az írónak, hogy ehhez a nem mindenben példamutató, nem nagyon szilárd jellemű fiatalemberhez „senki nem közeledett sajnálkozva", de nem értjük, miért volna hős ez a Tóth Karcsi. Az elbeszélés nyomán nem a legjobb véleményünk alakul ki a titokzatos (és egy kicsit talán törtető) Tóth Karcsiról, de azokról sem, akik irigyen „felnéznek rá", s akik csak „akkorák szeretnének lenni, amekkora ő". Lenin és Sztálin sokkal nagyobb példaképeket állított a mi ifjúságunk elé...

Íróinktól és az egyetemi újságtól olyan elbeszéléseket várunk, amelyek nevelik és nyönyörködtetik az olvasót. A Válassz! c. elbeszélés inkább csak negatív szempontból volt tanulságos: bemutatta, hogyan nem szabad írni közönség számára.

Pásztor E. Sl